

rozumí se po stránce hmotněprávní, ale přiznává jí přesto procesní způsobilost. Takových případů zná procesní právo více.

Rovněž neprávem má dovolatelka za to, že jest nesprávný názor odvolacího soudu, že jde o dluh podstaty a o její obohacení. Jde o to, zda se dobývaná pohledávka stala součástí podstaty a byla majetkem úpadkové firmy, který úpadku podléhá (§ 1 konk. ř.), či zda patřila žalující firmě, takže tato měla nárok na její vyloučení z podstaty (§§ 6, 11 a 44 konk. ř.). Postupem pohledávky převádí se pohledávka z majetku postupitelova do majetku postupníkovy, znamená-li právní jednání, které jest základem postupu, nabývací důvod směřující ke konečnému přechodu majetkové hodnoty z postupitele na postupníka, jakž jest tomu při koupi, směně, daru, placení a pod. Ale tam, kde základem postupu jest právní jednání, podle jehož obsahu nemá býti majetek postupníkův zvětšen o pohledávku, jako při zástavě nebo při pouhém zmocnění k vybrání, nestane se pohledávka majetkem postupníkovým. Postup takový nahrazuje jen příkaz postupitele dlužníkovi, by platil postupníkovi (§§ 1401 obč. zák. v novelovém doslovu a 1408 obč. zák. v původním doslovu). Postup účinkuje tu proti dlužníku, ale v poměru postupitele k postupníkovi zůstává pohledávka majetkem postupitelovým (srov. Krainz-Ehrenzweig, System § 329 III). Podobně jest tomu již podle zákona, když komisionář nebo speditér uplatňuje vlastním jménem pohledávku na účet komitentův. Je-li tedy zjištěno, že se postup stal k vůli inkasu z důvodu zmocnění, zůstala pohledávka majetkem žalující firmy a tato se mohla domáhati jejího vyloučení z podstaty. Úpadková firma neměla proti postupiteli důvodu, by si ponechala pro sebe peníze vyplacené na postoupenou pohledávku, a byla povinna je žalobkyni odvésti (§ 1009 obč. zák.). Tato povinnost nedoznala změny vyhlášením úpadku. Co nepatřilo do majetku úpadkové podstaty, nemohlo se státi vyhlášením úpadku její součástí. Přijal-li však správce podstaty plat na postoupenou pohledávku od dlužníka, přijal jej pro žalobkyni z důvodu příkazu daného firmě R. a jest proto povinen vydati to, co dostal, žalující firmě. Úpadkem zanikla sice plná moc daná úpadkové firmě, ale nikoliv příkaz (§ 26 konk. ř. opakem a Pamětní spis k § 26, § 1026 obč. zák. a Krainz-Ehrenzweig, System, § 329/III). Proto správce podstaty, přijav pohledávku za úpadce, který byl zmocněncem, vstoupil jen do smlouvy zmocnitelské a má povinnost vydati přijaté peníze zmocniteli. Podstata, pro kterou by je chtěl podržet, nemá k podržení důvodu, protože ho neměl úpadce. Nejde sice o žalobu o vrácení toho, co bylo plněno bez důvodu, tedy o žalobu z obohacení podle § 1435 obč. zák., kterou by snad mohl vznést dlužník, nýbrž o prosté splnění příkazu, do kterého správce podstaty vstoupil za úpadce tím, že přijal plat.

#### Čís. 10058.

**Povinnost pronajímatele znovu pronajmouti nájemníkovi předmět nájmu podle § 1 (2) čís. 9 poslední věta zákona ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n. platí i pro byty i pro jiné místnosti. Byl-li před-**

mět nájmu mezitím z části zničen, jest nájemce oprávněn žádati, by mu aspoň zbyvší část nájemného předmětu byla znovu pronajata s poměrnou slevou na dosavadním nájemném.

(Rozh. ze dne 27. června 1930, Rv I 2090/29.)

Žalobkyně měla v domě žalovaných najaty touž smlouvou tři kůlny, jednu na dvoře vlevo od vchodu a dvě na dvoře vpravo od vchodu do domu. Žalovaným bylo dáno právoplatně soudní svolení k výpovědi z nájmu kůlen z důvodu § 1 (2) čís. 9 zák. na ochr. náj. Žalobkyně kůlny vyklidila, avšak žalovaní se stavbou nepočali. Zatím se zadní kůlna vpravo od vchodu do domu zřítla. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaných, by jí znovu pronajali všechny tři kůlny. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě ohledně kůlny vlevo a přední kůlny vpravo od vchodu do domu, žalobu ohledně zadní kůlny vpravo od vchodu do domu zamítl. Odvolací soud zamítl žalobu zcela.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a uložil odvolacímu soudu, by o odvolání žalovaných znovu rozhodl.

#### Důvody:

Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaných z odsuzujícího výroku prvního soudu ze dvou důvodů; jednak proto, že pronajaté tři kůlny tvořily celek, jedna z nich se sřítla a pronajímatel podle § 1112 obč. zák. není povinen, by ji zřídil znovu, takže nájemní smlouvu nelze obnoviti v původní formě, jednak proto, že se prý povinnost pronajmouti nájemníkovi znovu byt vypověděný podle § 1 (2) čís. 9 zák. o ochr. náj. vztahuje jen k bytům, nikoli však i k jiným pronajatým místnostem. Ani ten ani onen právní názor neobstojí. Co do výkladu ustanovení čís. 9 § 1 (2) zák. o ochr. náj. rozhodl dovolací soud a odůvodnil obšírněji již ve svém rozhodnutí z 9. ledna 1930, č. j. Rv I 1760/29, čís. sb. 9510, že pronajímatelova povinnost, pronajmouti nájemníkovi znovu pronajatý předmět, platí i pro byty i pro jiné místnosti. Dovolává se ustanovení § 1112 obč. zák., jest odvolací rozsudek na omylu, protože se v souzeném případě najatá věc nezmařila, nájemní smlouva tudíž z tohoto důvodu nezanikla. Sřítla se jen jedna kůlna a má tu tedy platnost ustanovení § 1105 obč. zák., podle něhož lze obdržeti i obmezené užívání najaté věci, obou ostatních kůlen, ovšem proti slevě poměrné části dosavadního nájemného. Že může jíti o slevu jen dosavadního nájemného, plyne z účelu § 1 (2) čís. 9 zák. o ochr. náj., zjednati v zájmu nájemníka zase onen dřívější stav, jaký by byl býval, kdyby vůbec nebylo došlo k výpovědi zmařené otálením pronajímatelovým se zahájením nebo s vedením stavby. Tomu není na závadu, že najatá věc byla z části zmařena, neboť, kdyby strany byly pokračovaly v nájmu bez přerušení výpovědi a věc byla bývala z části zmařena — v souzeném případě jen jedna kůlna se sřítla —, byla by žalobkyně taktéž mohla

podle § 1105 obč. zák. v užívání obou ostatních kůlen pokračovati, žádajíc poměrnou slevu na nájemném. Musí jí proto býti také při uplatňování práva na nový pronájem podle § 1 (2) čís. 9 zůstaveno, žádati, by jí alespoň zbyvší dvě kůlny s poměrnou slevou na původním nájemném byly znovu pronajaty. Přes to však nebylo lze ihned uznati o věci samé ve prospěch žalobkyně, protože odvolací soud pro svůj mylný názor nevyřídil ostatní obsah odvolání obou žalovaných, mimo jiné zejména i v té příčině, že se žalobkyně nemůže dovolávati výhody § 1 (2) čís. 9 zák. o ochr. náj., protože prý včasné zahájení stavby sama svým postupem a zaviněním zmařila. Nezbylo proto, než odvolacímu soudu uložit, aby také ostatní části odvolání žalovaných vyřídil.

### Čís. 10059.

**Jde o zmatek podle § 477 čís. 2 c. ř. s., rozhodl-li odvolací soud v pětičlenném senátě o odvolání z rozsudku vydaného samosoudcem při krajském soudě. Rozsudek odvolacího soudu jest zrušiti i s předchozím řízením počínajíc ústním jednáním odvolacím.**

(Rozh. ze dne 27. června 1930, Rv II 676/29).

Odpůrčí žaloba byla samosoudcem krajského soudu zamítnuta. Odvolací soud v senátě pětičlenném napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu i řízení před ním počínajíc ústním odvolacím jednáním a vrátil mu věc, by o odvolání žalobkyň znovu rozhodl v senátě tříčlenném.

### Důvody:

O žalobě, kterou se žalobkyně domáhají proti žalovanému prohlášení bezúčinnosti právního jednání podle odpůrčího řádu, rozhodl krajský soud jako sborový soud první stolice samosoudcem. Z jeho rozsudku se odvolaly žalobkyně a odvolací soud měl o jejich odvolání rozhodnouti podle § 8 j. n. v senátě tří soudců, neboť pro otázku, zda má vrchní soud rozhodovati o odvolání v senátě tří, či pěti soudců, jest jen rozhodným, zda byl rozsudek sborového soudu první stolice vydán samosoudcem, či tříčlenným senátem. Ježto napadený rozsudek byl odvolacím soudem vydán v senátě pětičlenném, nebyl odvolací soud řádně obsazen a jest jeho rozsudek zmatečným podle § 477 čís. 2 a 503 čís. 1 c. ř. s. K této zmatečnosti bylo hleděti z úřadu podle § 471 čís. 7 a 513 c. ř. s. nehledíc k tomu, že ji žalobkyně v dovolání zvlášť vytýkají. Bylo se proto usnésti, jak se stalo.

### Čís. 10060.

**Opatrovníku pozůstalosti, jenž měl vésti jen správu jmění, nemůže pozůstalostní soud dáti příkaz, by podal dědickou přihlášku k pozůsta-**